

**NEĮGALIŪJŲ REIKALŲ DEPARTAMENTAS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

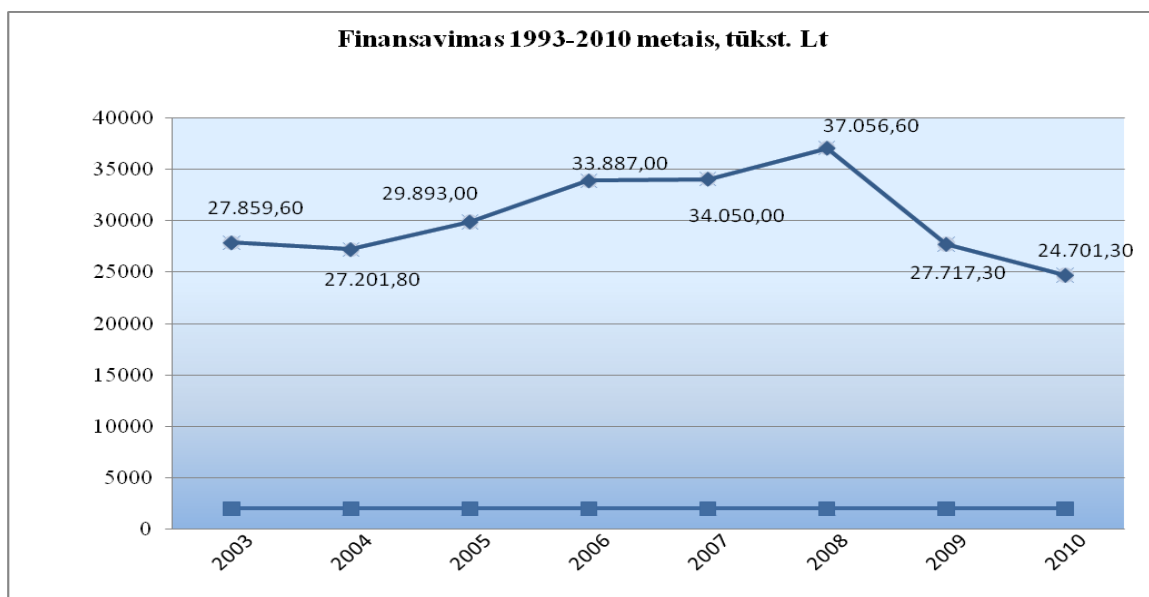
2010 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgaliųjų reikalų departamentas) 2010 m. įgyvendino 2 programas: Neįgaliųjų socialinės integracijos programą ir Socialinių paslaugų plėtros įstaigose prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programą.

I. Neįgaliųjų socialinė integracija

Programos tikslas – gerinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir užtikrinti neįgaliųjų teises plėtojant neįgaliųjų reabilitaciją, paslaugas, ugdymą, aplinkos prieinamumą, užimtumą, visuomenės švietimą ir jų medicininių, socialinių bei techninių aptarnavimą.

Programai įgyvendinti buvo patvirtinta 24975 tūkst. litų suma, panaudota 24701,3 tūkst. litų suma (panaudota 98,9 proc. programai įgyvendinti patvirtintų lėšų).

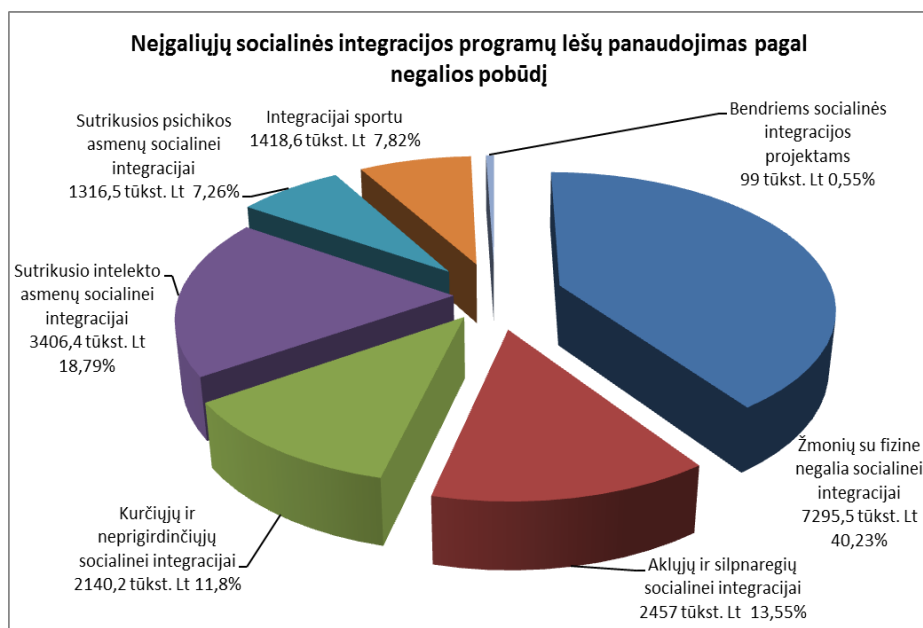
1 pav. Neįgaliųjų socialinės integracijos programai 2003-2010 m. panaudotų lėšų palyginimas

1. Programos uždavinys – atstatyti neįgaliųjų biosocialines funkcijas, profesinius įgūdžius bei darbingumą, plėtoti paslaugų neįgaliesiems prieinamumą, didinti jų savarankiškumą ir skatinti įsidarbinimo galimybes – buvo įgyvendinamas plėtojant pagal negalios pobūdį ir specialiuosius poreikius reikalingas paslaugas bendruomenėje, ugdant savarankiško gyvenimo įgūdžius ir motyvaciją dirbti, įtraukiant neįgaliuosius į sporto, kultūros veiklas, organizuojant poilsį, remiant neįgaliųjų asociacijų veiklą, kuri nukreipta atstovauti ir ginti neįgaliųjų teises, organizuoti konferencijas, mokymus, specialistų kvalifikacijos tobulinimą, įvairius renginius, didinančius neįgaliųjų savarankiškumą, plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą.

Priemonė: Plėtoti paslaugų neįgaliesiems prieinamumą, didinti neįgaliųjų savarankiškumą ir skatinti jų įsidarbinimo galimybes. Priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 19064,9 tūkst. litų suma, panaudota 19038,6 tūkst. litų suma (panaudota 99,9 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų – neįgaliųjų asociacijos bei Profesinės reabilitacijos metodinis centras – VŠĮ „Vilties žiedas“ nepanaudojo 26,3 tūkst. litų sumos konkurso būdu atrinktiems projektams ir Profesinės reabilitacijos metodinio centro programai įgyvendinti). Įvykdytos visos planuotos priemonės, pasiekti planuoti rezultatai.

Vadovaudamasis Neįgaliųjų socialinės integracijos programų finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. A1-199 (Žin., 2006, Nr. 83-3303; 2007, Nr. 97-3944), Neįgaliųjų reikalų departamentas finansavo konkurso tvarka atrinktas neįgaliųjų asociacijų ir jų partnerių (ne pelno siekiančių

organizacijų, kurių dalininke arba steigėja yra neįgaliųjų asociacija) įgyvendinamas neįgaliųjų socialinės integracijos programos, kurias sudarė Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai ir Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektai. Iš viso socialinės integracijos projektuose dalyvavo ir naudą gavo per 67 tūkst. neįgaliųjų, 25 proc. sunkų neįgalumo lygį turinčių asmenų.

2 pav. Lėšų, panaudotų Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje ir Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektams įgyvendinti, paskirstymas pagal negalios pobūdį

Finansuoti konkurso tvarka atrinkti 20 neįgaliųjų asociacijų vykdyti ir koordinuoti 262 Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai, kuriais vykdė neįgaliųjų asociacijos ir jų partneriai (ne pelno siekiančios organizacijos, kurių dalininke arba steigėja yra neįgaliųjų asociacija), projektams įgyvendinti panaudota 14136,1 tūkst. litų suma. Įgyvendinant Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus buvo:

1. teiktos nuolatinio pobūdžio paslaugos pagal asociacijų atstovaujамų neįgaliųjų negalios pobūdį ir problemų specifiką:

1.1. organizuotos ir teiktos informavimo, konsultavimo ir atstovavimo, socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslaugos, kuriomis pasinaudojo 58079 asmenys, iš jų 48953 neįgalieji, iš jų 2880 neįgalių vaikų, iš jų:

- informavimo, konsultavimo ir atstovavimo paslaugas gavo 52569 asmenys, iš jų 44179 neįgalieji, iš jų 2526 neįgalūs vaikai;

- savipagalbos grupių neįgaliesiems, jų šeimų nariams ir artimiesiems veikloje dalyvavo ir paslaugas gavo 6115 asmenų, iš jų 5026 neįgalieji, iš jų 255 neįgalūs vaikai;

- savarankiškumo didinimo veiklose (įstaigose, seminaruose, grupėse, būreliuose, neįgaliųjų gyvenamojoje vietoje) dalyvavo ir paslaugas gavo 11027 asmenys, iš jų 10051 neįgalusis, iš jų 704 neįgalūs vaikai;

1.2. organizuotos motyvacijos dirbti ir įsigyti išsilavinimą didinimo veiklos (remtas nesusijęs su darbo santykiais neįgaliųjų užimtumas amatais įvairiuose būreliuose ir klubuose, darbo asistentų paslaugos), kuriose dalyvavo 6226 neįgalieji, iš jų 275 neįgalūs vaikai, iš jų:

- užimtumo amatais užsiėmimuose (siuvimo, mezgimo, floristikos, siuvinėjimo, rankdarbių gaminimo ir kt.) dalyvavo ir paslaugas gavo 4340 neįgaliųjų, iš jų 244 neįgalūs vaikai;

- darbo asistentų paslaugos teiktos 1888 neįgaliesiems, iš jų 1 vaikui;

1.3. organizuotos meninių, sportinių gebėjimų lavinimo veiklos (remtas nesusijęs su darbo santykiais neįgaliųjų užimtumas įvairiuose meno, kultūros, sporto būreliuose, kolektyvuose, klubuose), kuriose dalyvavo 12776 asmenys, iš jų 10432 neįgalieji, iš jų 1281 neįgalus vaikas, iš jų:

- meninių gebėjimų lavinimo veikloje (įvairiuose dainų, šokių, muzikos, dramos, skaitovų kolektyvuose, ansambliuose, kapelose, kt. meno užsiėmimuose, būreliuose, humoro grupėse, organizuotuose renginiuose) dalyvavo ir paslaugas gavo 7969 asmenys, iš jų 6193 neįgalieji, iš jų 709 neįgalūs vaikai;

- sportinių gebėjimų lavinimo veiklą vykdė 31 neįgaliųjų sporto klubas, kurių veikloje dalyvavo 3027 neįgalieji, iš jų 491 neįgalus vaikas. Treniruotėse, užsiėmimuose, varžybose, sporto šventėse dalyvavo 5575 asmenys, iš jų 4932 neįgalieji, iš jų 636 neįgalūs vaikai.

2. pagal Socialinių paslaugų katalogą teikiamos socialinės paslaugos bendruomenės lygmeniu veikiančiose tarnybose, centruose, neįgaliųjų namuose:

2.1. bendrąsias socialines paslaugas gavo 26367 neįgalieji, iš jų 1029 neįgalūs vaikai, iš jų:

- informavimo, konsultavimo paslaugas gavo 11887 asmenys, iš jų 10040 neįgaliųjų, iš jų 140 neįgalių vaikų;

- transporto paslaugos teiktos vežant neįgaliuosius į dienos užimtumo centrus, tarnybas, ugdymo, gydymo įstaigas, savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo vietas ir kt. (nuolatinio pobūdžio transporto paslaugas gavo 1176 neįgalieji, iš jų 309 neįgalūs vaikai; vienkartinės transporto paslaugas gavo 9564 asmenys, iš jų 8973 neįgalieji, iš jų 210 neįgalių vaikų);

- sociokultūrinės (organizuota ir dalyvauta grupiniuose laisvalaikio užsiėmimuose, įvairiuose teatru, muzikos ir dainų festivaliuose, renginiuose, šventėse, mugėse, neįgaliųjų kūrybinių darbų parodose, išvykose) paslaugas gavo 11485 asmenys, iš jų 8983 neįgalieji, iš jų 462 neįgalūs vaikai;

- asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas (skalbimo, lyginimo, maudymosi, kirpimo ir kt. paslaugas) gavo 11008 neįgalieji, iš jų 92 neįgalūs vaikai;

2.2. specialiąsias socialines paslaugas gavo 3508 neįgalieji, iš jų 93 neįgalūs vaikai, iš jų:

- pagalbos į namus (teiktos pagalbos į namus paslaugos, vykdyti įvairūs pavedimai, atliekami buities ir ūkio darbai, lydėti neįgalieji į gydymo ir kt. įstaigas) paslaugas gavo 3164 neįgalieji, iš jų 50 neįgalių vaikų;

- apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugas gavo 15 neįgaliųjų;

- dienos socialinės globos paslaugas dienos užimtumo, paramos šeimai centruose gavo 336 neįgalieji, iš jų 44 neįgalūs vaikai;

- trumpalaikės socialinės globos paslaugas gavo 2 neįgalieji;

- ilgalaikės socialinės globos paslaugas gavo 9 neįgalieji.

3. remta leidybos veikla:

- išleista ir platinta 10 periodinių leidinių asmenims su fizine negalia, akliesiems, kurtiesiems, proto negalią turintiems asmenims, sergantiesiems artritu, diabetu, nefrologiniams ligoniams, kuriuos skaitė per 39 tūkst. skaitytojų, iš jų per 32 tūkst. neįgaliųjų;

- išleista 15 vienkartinio pobūdžio informacinių leidinių akliesiems, kurtiesiems ir jų šeimų nariams, proto negalią turintiems asmenims, sergantiesiems artritu, diabetu, nefrologiniams ir onkohematologiniams ligoniams, kuriuos skaitė per 12 tūkst. skaitytojų, iš jų apie 7 tūkst. neįgaliųjų;

- išleistas 1 metodinis leidinys sergantiesiems artritu, kurį skaitė 1500 skaitytojų, iš jų 1000 neįgaliųjų.

Finansuotas konkurso tvarka atrinktas 21 neįgaliųjų asociacijos įgyvendintas 21 Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektas, projektams įgyvendinti panaudota 3997,1 tūkst. litų suma. Įgyvendinant Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektus buvo:

- gintos ir atstovautos neįgaliųjų teisės (remtas neįgaliųjų atstovavimas, konferencijos, seminarai, mokymai, renginiai, skirti neįgaliųjų lygių galimybių įgyvendinimo problemoms spręsti). Organizuota 11 konferencijų (kurčiųjų socialinių poreikių ir jų tenkinimo, aplinkos pritaikymo neįgaliesiems, neįgaliųjų užimtumo, neįgaliųjų teisių ir integracijos į visuomenę, paslaugų neįgaliesiems teikimo, pagalbos neįgaliųjų šeimoms nariams, sveikatos priežiūros, neįgalių vaikų švietimo ir kt. klausimais), kuriose dalyvavo 1125 asmenys, iš jų 697 neįgalieji, iš jų 11 neįgalių vaikų. Organizuoti 56 seminarai (neįgaliųjų teisių, darbo su neįgaliaisiais, JT Neįgaliųjų teisių konvencijos viešinimo ir kt. klausimais), kuriuose dalyvavo 1119 asmenų, iš jų 510 neįgaliųjų, iš jų 1 vaikas. Organizuota 19 mokymų (darbo su neįgaliaisiais, sutrikusio intelekto asmenų atstovavimo sau, bendradarbiavimo su asistentais, užimtumo, sveikatos priežiūros, savipagalbos grupių organizavimo ir kt. klausimais), kuriuose dalyvavo 270 asmenų, iš jų 78 neįgalieji. Organizuoti 38 renginiai, apskritojo stalo diskusijos, kuriuose dalyvavo 2559 asmenys, iš jų 609 neįgalieji, iš jų 215 neįgalių vaikų. Minint Pasaulinę diabeto dieną, 55 rajonų diabeto klubai organizavo renginius, susitikimus su visuomene diabeto kontrolės mokymo ir profilaktikos tema, informaciją per renginius gavo per 100 tūkst. asmenų, iš jų per 70 tūkst. neįgaliųjų, iš jų per 800 vaikų. Organizuoti 7 Pasaulinės organų donorystės dienai skirti renginiai, kuriuose dalyvavo apie 10 tūkst. asmenų, iš jų 500 neįgaliųjų;

- vykdytas paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų koordinavimas. 12 neįgalųjų asociacijų koordinavo 246 Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus, kuruos įgyvendino kitos neįgalųjų asociacijos, partneriai;

- remtas specialistų kvalifikacijos tobulinimas (asociacijos darbuotojų vadybinių gebėjimų lavinimas, tiesiogiai bendruomenėje su neįgaliaisiais dirbančių specialistų kvalifikacijos tobulinimas). Organizuotuose 27 specialistų kvalifikacijos tobulinimo renginiuose kvalifikaciją tobulino 673 specialistai (socialiniai darbuotojai, lankomosios priežiūros darbuotojai, socialiniai pedagogai, psichologai, meno terapijos, užimtumo darbuotojai, slaugytojai, neįgalųjų asociacijų finansininkai, teisininkai ir kt. specialistai), iš jų 170 neįgalųjų;

- vykdytas tarptautinis bendradarbiavimas (remtas dalyvavimas tarptautiniuose renginiuose, konferencijose, posėdžiuose, narystė tarptautinėse neįgalųjų organizacijose). Organizuota ir dalyvauta 12 tarptautinio bendradarbiavimo renginių, kuriuose dalyvavo 32 asmenys, iš jų 19 neįgalųjų;

- vykdyta naujai statomų ir rekonstruojamų objektų priežiūra (projektų derinimas ir dalyvavimas Valstybinei komisijai priimant pastatus) 60 savivaldybių - buvo suderinti 904 naujai statomų ir rekonstruojamų miestų ir gyvenviečių viešųjų pastatų, gyvenamųjų namų bei kitų visuomeninių objektų projektai, pasirašyta 515 valstybinės komisijos aktų priimant objektus, suteikta 1110 konsultacijų dėl aplinkos pritaikymo žmonėms su negalia;

- organizuotos savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo ir aktyvaus poilsio stovyklos. 108 savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo stovyklose dalyvavo 5082 asmenys, iš jų 4358 neįgalieji, iš jų 300 neįgalių vaikų. Veikė cukriniu diabetu sergančiųjų mokykla (mokymai komplikacijų prevencijos klausimais), kurią lankė 2994 neįgalieji sergantys cukriniu diabetu, iš jų 304 neįgalūs vaikai). 20 aktyvaus poilsio stovyklų dalyvavo 899 asmenys, iš jų 551 neįgalusis, iš jų 200 neįgalių vaikų;

- organizuotas 51 kultūros renginys (meno kolektyvų koncertai, literatūros, muzikos, dailės ir fotografijos plenerai, meninės raiškos ir kūrybos konkursai, parodos, festivaliai, spektakliai, ir kt.), kuriuose dalyvavo 7326 asmenys, iš jų 4964 neįgalieji, iš jų 656 neįgalūs vaikai;

- organizuota ir dalyvauta 55 sporto renginiuose (neįgalųjų žaidynėse, čempionatuose, turnyruose, varžybose, sporto šventėse, mokomosiose treniruočių stovyklose, ralyje „Aplink Lietuvą – 2010“ ir kt.), kuriuose dalyvavo 3368 asmenys, iš jų 2927 neįgalieji, iš jų 1074 neįgalūs vaikai).

Finansuotos 2 Profesinės reabilitacijos metodinių centrų programos, kurioms įgyvendinti buvo panaudota 605,4 tūkst. litų suma:

1. VšĮ Valakupių reabilitacijos centras vykdė šias veiklas:

- išanalizuota 11 ES šalių patirtis teikiant profesinės reabilitacijos paslaugas asmenims, turintiems judėjimo, regėjimo, klausos negalią, sergantiems psichikos, vidaus ligomis, atliktas šių asmenų padėties Lietuvos darbo rinkoje tyrimas. Parengtas profesinės reabilitacijos paslaugų plėtros neįgaliesiems metodologinės pagalbos priemonių planas. Parengta 4 modulių profesinės reabilitacijos specialistų kvalifikacijos tobulinimo programa, pagal kurią suorganizuoti 4 profesinės reabilitacijos specialistų kvalifikacijos tobulinimo mokymai (dalyvavo 94 specialistai);

- vykdytas bendradarbiavimas su kitomis profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančiomis įstaigomis (11 bendradarbiavimo veiklų, 171 dalyvis);

- išanalizuota profesinės reabilitacijos centrų metodinė bazė, buvo įgyvendinamas profesinių gebėjimų įvertinimo ir atkūrimo metodų pilotinis išbandymas, kurio metu profesinių gebėjimų įvertinimo ir atkūrimo metodų tinkamumo įvertinimo paslaugos buvo suteiktos 25 asmenims (7 asmenims, turintiems kompleksinę negalią, 5 asmenims, turintiems sunkią judėjimo negalią, sergantiems vidaus ligomis, 6 sutrikusios regos asmenims, 3 sutrikusios klausos asmenims, 4 sutrikusios psichikos asmenims);

- atliktas tyrimas apie asmenų, baigusį profesinę reabilitaciją, neišdarbinimo priežastis;

- išleistas ir platinamas metodinis leidinys profesinės reabilitacijos specialistams „Motyvuojantis pokalbis kaip profesinės reabilitacijos metodas“ (200 egz.). Išleista ir platinama informacinė medžiaga darbdaviams apie profesinės reabilitacijos sistemą Lietuvoje, paslaugas teikiančias įstaigas, mokymo programų pasiūlą, teikiamas lengvatas darbdaviams, įdarbinantiems neįgaliuosius, pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai (1000 egz.);

- parengta metodinė medžiaga „Darbo vietų keliami reikalavimai“ (buvo įvertinta ir aprašyta 15 darbo vietų bei jų keliami reikalavimai asmens profesiniams gebėjimams, medžiaga viešinama internete www.reabilitacija.lt);

- parengtas profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo kokybės įvertinimo kriterijų aprašas, kuriame pateikiami profesinės reabilitacijos paslaugų kokybės kriterijai. Įvertinta 9 profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų paslaugų kokybė, naudojama metodinė bazė, paslaugas teikiančių specialistų kvalifikacija ir skaičius, paslaugų teikimo dokumentacija, naudojama įranga, aplinkos pritaikymas ir tinkamumas skirtingas negalias turintiems asmenims.

- surengta metinė konferencija VŠĮ Valakupių reabilitacijos centro, kaip metodinio centro veiklai apibendrinti (dalyvavo 40 specialistų). Metodinio centro veikla viešinta 7 šalies ir tarptautiniuose renginiuose, internete www.reabilitacija.lt ir www.unriis.lt.

2. VŠĮ „Vilties žiedas“ vykdė šias veiklas:

- parengta 32 val. kvalifikacijos tobulinimo programa profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų specialistams, dirbantiems su sutrikusio intelekto asmenimis;

- vykdyti dienos centrų, kuriuose teikiamos paslaugos sutrikusio intelekto asmenims, specialistų ir profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų specialistų, dirbančių su sutrikusio intelekto asmenimis, mokymai: suorganizuota įvadinė mokymų ciklo dalis „Negalią turintis asmuo visuomenėje: sunkumai ir galimybės“ (dalyvavo 22 specialistai);

- suorganizuotos 2 apskrito stalo diskusijos, metinė konferencija, viso dalyvavo 80 specialistų;

- išleistas metodinis leidinys, išanalizuota sutrikusio intelekto asmenų padėtis darbo rinkoje ir profesinės reabilitacijos paslaugų poreikis Lietuvoje, taip pat 10 ES šalių patirtis dirbant su sutrikusio intelekto asmenimis;

Įgyvendinant Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010–2012 m. programos įgyvendinimo priemonių plano 6.5 priemonę, optimizuojamas neįgaliųjų profesinės reabilitacijos ir užimtumo paslaugų tinklas – 300 tūkst. litų sumos piniginiu įnašu padidinta dalininko (valstybės) kapitalo dalis viešojoje įstaigoje Valakupių reabilitacijos centre. Lėšos skirtos per viešąją įstaigą Valakupių reabilitacijos centrą išpirkti UAB „Baldžio Šilas“ akcijas.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad sunkų neįgalumo lygį turinčių asmenų, naudą gavusių dalyvaujant neįgaliųjų socialinės integracijos projektuose, dalis visame sunkią negalią turinčių asmenų skaičiuje bus 24 proc. Pagal gautus rezultatus, sunkų neįgalumo lygį turinčių asmenų, naudą gavusių dalyvaujant neįgaliųjų socialinės integracijos projektuose, dalis visame sunkią negalią turinčių asmenų skaičiuje yra 25 proc. (planuotas rezultatas įgyvendintas 104,2 proc. Rezultatas skaičiuojamas pagal konkurso būdu atrinktų projektų vykdytojų pasiektus rezultatus ir priklauso nuo įgyvendinant šiuos projektus paslaugas (naudą) gavusių asmenų skaičiaus. Kadangi paslaugas (naudą) gavo didesnis asmenų skaičius, todėl padidėjo ir naudą gavusių asmenų dalis visame sunkią negalią turinčių asmenų skaičiuje).

Planuota, kad socialinės integracijos projektuose naudą gavusių neįgaliųjų skaičius bus 63000. Pagal gautus rezultatus, socialinės integracijos projektuose naudą gavo per 67000 neįgaliųjų (planuotas rezultatas įgyvendintas 106,3 proc. Rezultatas skaičiuojamas pagal konkurso būdu atrinktų projektų vykdytojų pasiektus rezultatus ir priklauso nuo įgyvendinant šiuos projektus paslaugas (naudą) gavusių asmenų skaičiaus. Įgyvendindami finansuotus projektus, projektų vykdytojais suteikė paslaugą didesniai skaičiui neįgaliųjų, todėl pasiektas rezultatas yra didesnis negu planuotas).

2. Programos uždavinys – mažinti neįgaliųjų socialinę izoliaciją ir didinti fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumą – buvo įgyvendinamas gerinant informacinę aplinką neįgaliesiems ir didinant visuomenės, tarp jų ir neįgaliųjų, supratimą ir žinias apie neįgaliųjų teises, socialinės neįgaliųjų integracijos politikos formavimo pokyčius, formuojant palankų visuomenės požiūrį į neįgaliosius ir pritaikant būstus ir gyvenamąją aplinką neįgaliesiems.

Priemonė: Gerinti informacinę aplinką neįgaliesiems. Priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 897 tūkst. litų suma, panaudota 897 tūkst. litų suma (panaudota 100 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų). Įvykdytos visos planuotos priemonės, pasiekti planuoti rezultatai.

Vykdytos Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2009-2012 m. programos priemonės, kurias įgyvendino Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotas Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras ir Lietuvos kurčiųjų draugija. Priemonėms įgyvendinti panaudota 800 tūkst. litų suma:

- plėtotas lietuvių gestų kalbos tyrimas, leksikos ir gramatikos pavyzdžių kaupimas. Buvo tobulinamas aiškinamasis lietuvių gestų kalbos žodynas ir plėtojamas lietuvių gestų kalbos tyrimas - papildyta ir patikslinta 2000 lietuvių gestų kalbos leksinių vienetų aprašų, parengta internetu prieinama elektroninė žodyno versija, kuria pasinaudos apie 6000 kurčiųjų, iš jų 800 klausos sutrikimus turinčių neįgalių vaikų. Vilniaus pedagoginiame universitete rengti lietuvių gestų kalbos tyrėjai – 14 lituanistikos studentų, siekiančių įgyti lietuvių gestų kalbos tyrėjų kvalifikaciją, buvo dėstytas 160 val. lietuvių gestų kalbos kursas ir 80 val. gestotyros kursas. Parengti ir išleisti kompiuterinėje laikmenoje 2 teminiai aiškinamieji žodynai lietuvių gestų kalba – medicinos terminų ir tarptautinių žodžių žodynai (po 600 egz.), kuriais pasinaudos apie 800 klausos sutrikimų turinčių mokinių bei studentų (apie 35);

- gerinta kurčiųjų švietimo paslaugų kokybė, gerinant mokyklų kurtiesiems metodinę bazę, rengiant lietuvių gestų kalbos mokymo programas įvairioms suaugusių vartotojų grupėms, metodinę medžiagą, mokant suaugusiuosius. Parengtos ir išleistos 2 specialiosios mokymo priemonės (po 1000 egz.): mokymo priemonė – užsienio kalbos vadovėlis, vaikams su klausos negalia, skirtas pradedantiems mokytis užsienio kalbos; mokymo priemonė pradinėje mokykloje besimokantiems vaikams, turintiems klausos sutrikimą, skirta jų kalbai ugdyti ir kalbos gramatinei sandarai formuoti; parengta kompiuterinė ugdomoji-pažintinė mokymo priemonė, skirta sutrikusios klausos jaunimui nuo 14 metų, kurioje aptariamos dorovės, moralės ir etikos temos. Rengtas Lietuvių literatūros vadovėlis lietuvių gestų kalba (komplektas DVD ir knyga 9 klasei bei komplektas DVD ir knyga 10 klasei), išleista šio vadovėlio dalis kompiuterinėje laikmenoje 9 klasei ir dalis kompiuterinėje laikmenoje 10 klasei (po 1000 egz.). Mokymo priemonėmis naudosis 800 klausos sutrikimų turinčių vaikų. Rengta gestų kalbos savarankiško mokymosi programa, skirta gestų kalbos pradmenis išmokusiems girdintiems vartotojams. Parengtos 2 lietuvių gestų kalbos mokymo programos. Parengta IV lygio lietuvių gestų kalbos vertėjų kvalifikacijos tobulinimo programa bei parengta ir išleista metodinė mokymo medžiaga šiai programai. Parengta surdopedagogų lietuvių gestų kalbos mokymo programa ir dalis metodinės medžiagos šiai programai. Surengtas 31 lietuvių gestų kalbos mokymo kursas: iš jų 26 kursai tikslinėms grupėms, kuriuose dalyvavo 438 asmenys (lietuvių gestų kalbos mokyti policijos ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnai, sveikatos priežiūros darbuotojai, socialiniai darbuotojai, surdopedagogai, kiti visuomenės nariai) ir 5 kursai gestų kalbos vertėjų kvalifikacijai tobulinti, kuriuose dalyvavo 39 lietuvių gestų kalbos vertėjai (netiesioginę kursų naudą gavo 1700 kurčiųjų, iš jų 30 kurčių vaikų). Plečiant Surdologijos centro funkcijas ir veiklą, jo įstatuose įtvirtinta Surdologijos centro, kaip metodinio pagalbos centro lietuvių gestų kalbos vertėjų kvalifikacijos programoms vykdyti funkcija; parengta lietuvių gestų kalbos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programa; atlikta lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų poreikio analizė; rengtas lietuvių gestų kalbos vertėjų atestacijos nuostatų projektas; rinkti ir kaupti kurčiųjų duomenys siekiant užtikrinti bendrojo pagalbos telefono 112 prieinamumą kurtiesiems;

- plėtotas lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos kurtiesiems, gerintas šių paslaugų ir informacijos prieinamumas. Didinant informacijos prieinamumą lietuvių gestų kalba šviečiant visuomenę ir kurčiuosius didžiuosiuose Lietuvos miestuose surengti 5 seminarai kurtiesiems apie lietuvių gestų kalbą, kurčiųjų kultūrą ir istoriją; parengta ir DVD formatu išleista Lietuvos kurčiųjų istorija (2 dalys, 300 egz.). Lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos kurtiesiems teiktos ir plėtotos 6 kurčiųjų socialinės rehabilitacijos centruose ir Surdologijos centre – daugiau kaip 2280 asmenų, iš jų per 1910 kurčiųjų, iš jų 47 kurtiems vaikams buvo suteikta 3650 lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų.

Vykdyti informacinės sklaidos ir tiriamieji darbai, kuriems panaudota 97 tūkst. litų suma:

- administruota ir techniškai aptarnauta neįgaliųjų poreikiams pritaikyta universali neįgaliųjų rehabilitacijos ir integracijos informacinė sistema (UNRIIS), kurioje kaupiama, sisteminama, sklaidžiama specializuota informacija internetu apie neįgaliuosius, paslaugas, tarnybas, priemones, sveikatos, socialinės apsaugos, švietimo ir mokslo, užimtumo, aplinkos prieinamumo, kultūros, sporto srityse. UNRIIS per metus naudojosi apie 27 tūkst. vartotojų;

- įgyvendinant Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010–2012 m. programos įgyvendinimo priemonių plano 3.16 priemonę, atliktas informacijos prieinamumo neįgaliesiems ir jos sklaidimo efektyvumo tyrimas;

- įgyvendinant Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010–2012 m. programos įgyvendinimo priemonių plano 2.1 priemonę, pradėtas pagalbos priemonių vaikams ir suaugusiems, turintiems skirtingas negalias (judėjimo funkcijų, regėjimo, klausos, sutrikusio intelekto, sutrikusios

psichikos, epilepsija sergančiųjų ir kt.), prieinamumo ir efektyvumo tyrimas, bus nustatytas poreikis, apibrėžtas pagalbos priemonių turinys ir parengti pasiūlymai dėl šių priemonių teikimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimo.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad informaciją gavusių neįgaliųjų skaičius bus 33000. Pagal gautus rezultatus, informaciją gavo apie 33000 neįgaliųjų (planuotas rezultatas įgyvendintas 100 proc.).

Priemonė: Pritaikyti neįgaliesiems būstą ir jo aplinką. Priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 2982,9 tūkst. litų suma, panaudota 2742,7 tūkst. litų suma (panaudota 91,9 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų – miestų ir rajonų savivaldybės nepanaudojo 240,2 tūkst. litų sumos dėl statybininkų nespėtų atlikti planuotų būsto pritaikymo darbų, nepakankamos būsto pritaikymui finansuoti savivaldybių skirtos lėšų dalies, neįvykusių būsto pritaikymo darbų viešųjų pirkimų Alytaus m. savivaldybėje, Raseinių raj. savivaldybės neveiklumo, įgyvendinant būsto pritaikymo programą).

Įgyvendinant priemonę finansuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 638 patvirtinta Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007–2011 m. programa (Žin., 2006, Nr. 73-2782; 2009, Nr. 87-3700). Įgyvendinant programą buvo vykdomi būsto pritaikymo neįgaliesiems darbai, renkama, kaupiama ir skleidžiama informacija apie būsto pritaikymą, administruota bendra būsto pritaikymo kompiuterinės apskaitos sistema, į būsto pritaikymo programos įgyvendinimo kontrolę ir priežiūrą įtrauktos neįgaliųjų asociacijos.

Iki 2010 m. balandžio 1 d. 57 miestų ir rajonų savivaldybėse buvo gauti 602 neįgaliųjų prašymai, atitinkantys bazinius būsto pritaikymo žmonėms su negalia reikalavimus, pritaikyti būstą. Būsto pritaikymo žmonėms su negalia programą 2010 m. įgyvendino 55 savivaldybės. Savivaldybėse buvo vykdomi būsto pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams darbai, neįgaliųjų asociacijų atstovai dalyvavo savivaldybėse sudarytų Būsto pritaikymo žmonėms su negalia komisijų darbe, vykdė būsto pritaikymo priežiūrą. Neįgaliųjų poreikiams pritaikyti 255 būstai, iš jų 138 būstai asmenims su labai ryškiais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais, 97 būstai asmenims su ryškiais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais ir 20 būstų asmenims su vidutiniais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais.

Administruota ir techniškai aptarnauta į UNRIIS integruota bendra Būsto pritaikymo kompiuterinės apskaitos sistema (BPNAS), kuri padeda savivaldybių administracijoms vykdyti būsto pritaikymo žmonėms su negalia apskaitą, saugoti duomenis apie būsto pritaikymo poreikį neįgaliesiems, būsto pritaikymui reikalingas lėšas, sudaryti prašančiųjų pritaikyti būstą eiles bei atlikti kitus su būsto pritaikymu susijusius veiksmus.

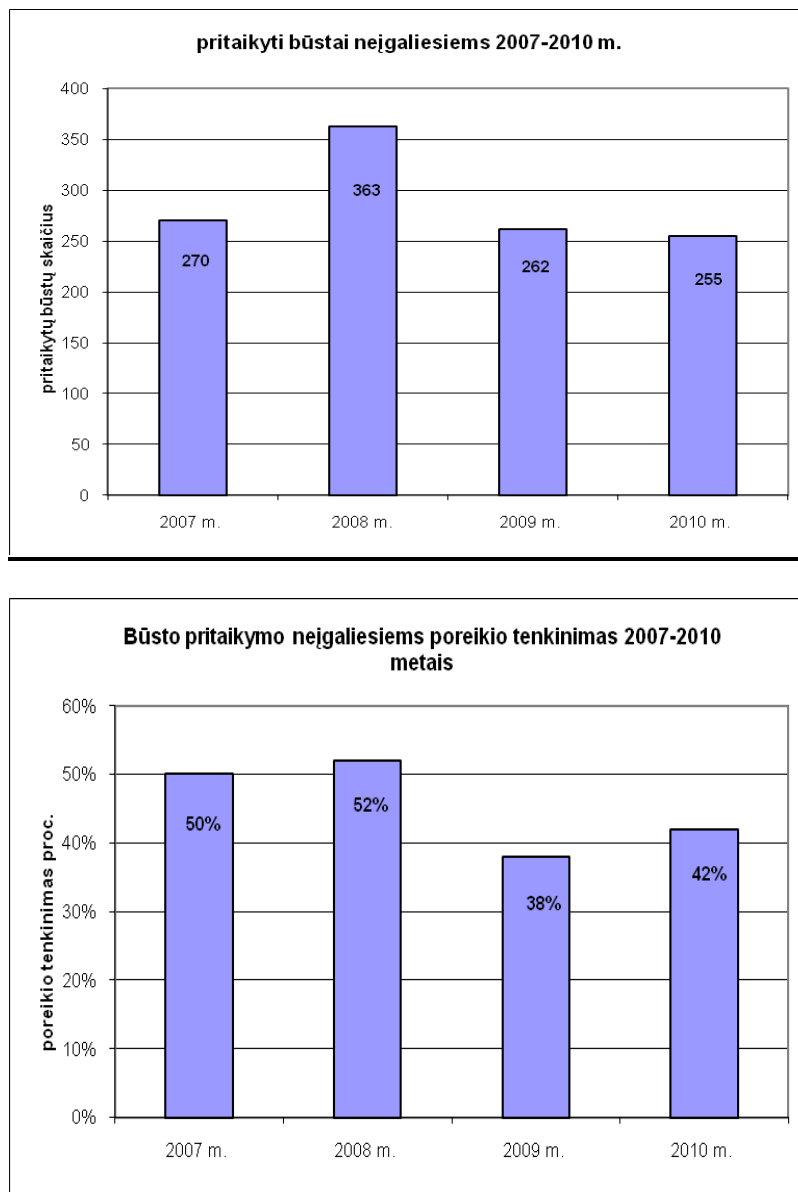
Vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. A1-111 patvirtintu Būsto pritaikymo žmonėms su negalia finansavimo tvarkos aprašu (Žin., 2007, Nr. 47-1822; 2010 Nr. 35-1681), išlaidos būstui pritaikyti dengiamos iš valstybės ir savivaldybės biudžetų dalimis: asmenims, turintiems labai ryškių ir ryškių judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, – 80 procentų iš valstybės biudžeto lėšų ir 20 procentų iš savivaldybės biudžeto lėšų; asmenims, turintiems vidutinių judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, – 50 procentų iš valstybės biudžeto lėšų ir 50 procentų iš savivaldybės biudžeto lėšų. 2010 m. savivaldybės pritaikė 235 būstus (iš 255 pritaikytų būstų) asmenims su labai ryškiais ir ryškiais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais, valstybės biudžeto lėšų dalis sudaro 80 procentų būstui pritaikyti reikalingų lėšų.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad asmenų, kuriems pritaikytas būstas dalis iš viso asmenų, kurie yra įtraukti į savivaldybių paraiškas pritaikyti būstą, skaičiaus bus 30 proc. Pagal gautus rezultatus, asmenų, kuriems pritaikytas būstas dalis iš viso asmenų, kurie yra įtraukti į savivaldybių paraiškas pritaikyti būstą, skaičiaus yra 42 proc. (planuotas rezultatas įgyvendintas 140 proc. Rezultatas priklauso nuo savivaldybėse gautų neįgaliųjų prašymų, atitinkančių bazinius būsto pritaikymo žmonėms su negalia reikalavimus, pritaikyti būstą, skaičiaus ir pritaikytų būstų skaičiaus. 2010 m. savivaldybėse registruota mažiau neįgaliųjų, prašančių pritaikyti būstą. Įvertinus padidėjusį pritaikytų būstų skaičių ir sumažėjusį neįgaliųjų, laukiančių būsto pritaikymo, skaičių, padidėjo asmenų, kuriems pritaikytas būstas, dalis iš viso asmenų, kurie yra įtraukti į savivaldybių paraiškas pritaikyti būstą, skaičiaus).

Planuota, kad neįgaliesiems pritaikytų būstų skaičius bus 250. Pagal gautus rezultatus, neįgaliųjų poreikiams pritaikyti 255 būstai (planuotas rezultatas įgyvendintas 102 proc. Priemonei

įgyvendinti skirtos lėšos pervedamos pagal savivaldybių pateiktas paraiškas. Konkretaus būsto pritaikymas priklauso nuo neįgalaus asmens individualių poreikių būsto pritaikymui, kas įtakoja būsto pritaikymo kainą, taip pat nuo atliktų būsto pritaikymo darbų viešųjų pirkimų. Sumažėjus vidutinei pritaikomo būsto kainai, buvo pritaikyta daugiau būstų negu planuota).

3 pav. Būsto pritaikymo rodiklių dinamika 2007-2010 m.

3. Programos uždavinys – gerinti neįgaliųjų ugdymo galimybes ir pagalbą neįgaliesiems, auginantiems vaikus – buvo įgyvendinamas teikiant finansinę paramą neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, ir mokant išmokas neįgaliesiems, auginantiems vaikus iki 18 metų (besimokančius iki 24 metų).

Priemonė: Teikti finansinę paramą neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose. Priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 1967,2 tūkst. litų suma, panaudota 1963,5 tūkst. litų suma (panaudota 99,8 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų – aukštosios mokyklos nepanaudojo 3,7 tūkst. litų sumos, kadangi lėšų poreikis priklauso nuo besikreipiančių išmokų gavėjų skaičiaus, kuriems mokamos tikslinės išmokos studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti, jų pažangumo rezultatu). Įvykdytos visos planuotos priemonės, pasiekti planuoti rezultatai.

Nuo 2006 m. pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą paramos neįgaliems studentams teikimo tvarkos aprašą per aukštąsias mokyklas teikiamos finansinės pagalbos priemonės aukštosiose mokyklose studijuojantiems neįgaliesiems - skiriamos lėšos neįgaliųjų studentų specialiųjų poreikių tenkinimui (mėnesinė 1/2 bazinės socialinio draudimo pensijos dydžio išmoka kas mėnesį) bei daliniam studijų apmokėjimui (vieną kartą per semestrą 3,2 BSI dydžio išmoka).

Pagal Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarką remti 1135 neįgalūs studentai, besimokantys 38 aukštosiose mokyklose, iš jų 999 (88 proc.) neįgalieji, studijuojantys 27 valstybinėse aukštosiose mokyklose ir 136 (12 proc.) neįgalieji, studijuojantys 11 nevalstybinių aukštųjų mokyklų. 1135 neįgaliesiems mokėtos išmokos specialiesiems poreikiams tenkinti, 564 neįgaliesiems mokėtos tikslinės išmokos studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad aukštosiose mokyklose besimokančių neįgaliųjų, gavusių finansinę paramą, skaičius bus 1000. Pagal gautus rezultatus, aukštosiose mokyklose besimokančių neįgaliųjų, gavusių finansinę paramą, skaičius yra 1135 (planuotas rezultatas įgyvendintas 113,5 proc. Priemonei įgyvendinti skirtos lėšos pervedamos pagal aukštųjų mokyklų paraiškas ir priklauso nuo paramos besikreipiančių išmokų gavėjų, kuriems mokamos tikslinės išmokos studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti, skaičiaus, jų pažangumo rezultatų. Paramos kreipėsi didesnis neįgaliųjų studentų skaičius negu planuota).

Priemonė: „Mokėti 20 proc. BSI dydžio išmokas neįgaliesiems, auginantiems vaikus, komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti“. Priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 63 tūkst. litų suma, panaudota 59,5 tūkst. litų suma (panaudota 94,4 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų – savivaldybės nepanaudojo 3,5 tūkst. litų sumos, kadangi lėšų poreikis priklauso nuo besikreipiančių išmokų gavėjų skaičiaus). Įvykdytos visos planuotos priemonės, pasiekti planuoti rezultatai.

42 miestų ir rajonų savivaldybėse mokėtos 20 procentų BSI dydžio išmokos vidutiniškai kas mėnesį 185 neįgaliesiems, auginantiems vaikus iki 18 metų (besimokančius Lietuvos Respublikoje įregistruotose bendrojo lavinimo ar profesinėse mokyklose pagal dieninę mokymo formą arba aukštosiose mokyklose pagal dieninę ar nuolatinę studijų formą – iki 24 metų), kurie yra pripažinti nedarbingais ir kurių šeimose nėra darbingų asmenų. Šios išmokos mokamos komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad neįgaliųjų, auginančių vaikus, gaunančių 20 procentų BSI dydžio išmokas komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti, skaičius bus 160. Pagal gautus rezultatus, neįgaliųjų, auginančių vaikus, gaunančių 20 procentų BSI dydžio išmokas komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti, skaičius yra 185 (planuotas rezultatas įgyvendintas 115,6 proc. Priemonei įgyvendinti skirtos lėšos pervedamos pagal savivaldybių administracijų paraiškas ir priklauso nuo paramos besikreipiančių išmokų gavėjų skaičiaus).

II. Socialinių paslaugų plėtra įstaigose prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Programos tikslas – užtikrinti kokybiškas ir efektyvias socialines paslaugas įstaigose prie ministerijos. Neįgaliųjų reikalų departamento tikslas – užtikrinti neįgaliųjų socialinės integracijos politikos priemonių įgyvendinimą siekiant neįgaliųjų socialinės integracijos į visuomenę.

Neįgaliųjų reikalų departamento uždaviniai yra koordinuoti ir įgyvendinti Nacionalinę neįgaliųjų socialinės integracijos programą, koordinuoti gestų kalbos vertėjų centrų veiklą, vykdyti kitas neįgaliųjų socialinės integracijos politikos įgyvendinimo priemones, siekti, kad neįgalieji aktyviai dalyvautų sprendžiant visus su jų gyvenimu ir veikla susijusius klausimus. Visuomeniniais pagrindais veikia Neįgaliųjų reikalų taryba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kurios sudėtį sudaro neįgaliųjų asociacijų ir valstybės institucijų atstovai. Neįgaliųjų reikalų departamentas techniškai aptarnauja Tarybą.

Programos uždavinys – teikti socialines paslaugas gyventojams įstaigose prie ministerijos.

Priemonė: Sudaryti sąlygas įstaigų prie ministerijos, teikiančių socialines paslaugas gyventojams, veiklai.

Programai ir priemonei įgyvendinti buvo patvirtinta 909 tūkst. litų suma, panaudota 889,4 tūkst. litų suma (panaudota 97,8 proc. priemonei įgyvendinti patvirtintų lėšų (nepanaudota 19,6 tūkst. litų suma, nepanaudotos planuotos lėšos naujai buhalterinės apskaitos programai įsigyti (dėl užtrukusių naujos buhalterinės apskaitos programos diegimo darbų nebuvo pilnai apmokėtos ilgalaikio turto įsigijimo išlaidos), kvalifikacijos tobulinimui, komandiruotėms, darbo užmokesčiui. Dalis sąskaitų-faktūrų už suteiktas paslaugas gautos metams pasibaigus). Įvykdytos visos planuotos priemonės, pasiekti planuoti rezultatai.

Įgyvendinant programą koordinuotas, kontroliuotas, stebėtas Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010-2012 m. programos įgyvendinimo priemonių plano (Žin., 2010, Nr. 58-2854) įgyvendinimas, tvarkytos lėšos, skirtos šios programos priemonėms vykdyti: įgyvendinama pagal Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010-2012 m. programos priemonės vykdoma Neįgaliųjų socialinės integracijos programa, kurią sudaro Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai ir Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektai, Profesinės reabilitacijos metodinių centrų programos, Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2009-2012 m. programa (Žin., 2009, Nr. 70-2844), Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007-2011 m. programa (Žin., 2006, Nr.73-2782), kitos tikslinės neįgaliųjų socialinės integracijos priemonės (Finansinės pagalbos priemonių teikimas neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose (Žin., 2006, Nr. 93-3655), išmokų mokėjimas neįgaliųjų šeimoms, auginančioms vaikus iki 18 metų (besimokančius – iki 24 metų), už komunalines paslaugas (Žin., 2006, Nr. 43-1572)), administruotos ir techniškai aptarnautos universali neįgaliųjų reabilitacijos ir integracijos informacinė sistema (UNRIIS) ir į UNRIIS integruota bendra Būsto pritaikymo kompiuterinės apskaitos sistema (BPNAS), koordinuota gestų kalbos vertėjų centrų veikla. Vykdytas tarpinstitucinių programų koordinavimas, stebėseną, kontrolė.

Finansuoti konkurso tvarka atrinkti 262 Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai (pagal asociacijų atstovaujama neįgaliųjų negalios pobūdį ir problemų specifiką apimančių informavimo, konsultavimo ir atstovavimo, socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo, palaikymo bei atkūrimo, neįgaliųjų motyvacijos dirbti ir įsigyti išsilavinimą didinimo, meninių, sportinių gebėjimų lavinimo, socialinių paslaugų teikimo, leidybos veiklas) ir 21 Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektas (apimantis neįgaliųjų atstovavimo, mokymų, renginių, skirtų neįgaliųjų lygių galimybių įgyvendinimo problemoms spręsti, organizavimo, paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų koordinavimo, specialistų kvalifikacijos tobulinimo, tarptautinio bendradarbiavimo, naujai statomų ir rekonstruojamų objektų priežiūros, savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo ir aktyvaus poilsio stovyklų, kultūros ir sporto renginių organizavimo veiklas), kuriuos vykdė ir koordinavo 25 neįgaliųjų asociacijos; finansuotos 2 Profesinės reabilitacijos metodinių centrų statusą turinčių įstaigų įgyvendinamos programos; finansuotos Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo programos 2 atsakingų priemonių vykdytojų įgyvendinamos priemonės; 38 aukštosiose mokyklose mokėtos tikslinės išmokos studijuojantiems neįgaliesiems studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti ir skiriant lėšų specialiesiems poreikiams tenkinti; 55 savivaldybėse vykdyta Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007-2011 m. programa; 42 miestų ir rajonų savivaldybėse mokėtos išmokos socialiai remtinoms neįgaliųjų šeimoms, auginančioms vaikus iki 18 metų (besimokančius – iki 24 metų) už komunalines paslaugas, kūrą, elektros energiją, telefoną.

Administruota ir techniškai aptarnauta neįgaliųjų poreikiams pritaikyta universali neįgaliųjų reabilitacijos ir integracijos sistema (UNRIIS) ir į UNRIIS integruota bendra Būsto pritaikymo kompiuterinės apskaitos sistema (BPNAS).

Koordinuota 5 gestų kalbos vertėjų centrų, kuriuose 76,5 gestų kalbos vertėjai teikė gestų kalbos vertimo paslaugas, veikla. Kiekvienas gestų kalbos vertėjų centras organizavo ir teikė paslaugas 2 apskričių teritorijose. Buvo parengti gestų kalbos vertėjų darbo apmokėjimą reglamentuojantys teisės aktai, gestų kalbos vertėjai priskirti prie socialinių darbų dirbančių darbuotojų grupės.

Neįgaliųjų reikalų departamento reguliavimo sričiai priskirto valstybės turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo.

Neįgaliųjų reikalų departamentas 2010 m. užtikrino departamento reguliavimo sričiai priskirto valstybės turto tikslingo naudojimo kontrolę – panauda perduoto valstybės turto priežiūrą, turto apsaugą, šio turto inventorizaciją, departamento reguliavimo sričiai priskirtų pavaldžių įmonių ir įstaigų veiklos kontrolės ir priežiūros užtikrinimą. Pagal sudarytą grafiką ir pagal gautą informaciją buvo tikrinamas panauda perduoto turto naudojimo efektyvumas bei nauda neįgaliesiems.

Neįgaliųjų reikalų departamentas 2000- 2007 m. vykdė investicinį projektą, kurio metu įsigyti neįgaliesiems vežti pritaikyti automobiliai (61), kurie pagal panaudos sutartis buvo perduoti neįgaliųjų asociacijoms, savivaldybių socialinių paslaugų įstaigoms transporto paslaugoms teikti. Taip pat per 2001-2005 m. laikotarpį įsigyta 100 komplektų kompiuterinės įrangos neįgaliųjų ugdymui ir užimtumui didinti. Kompiuterinė įranga buvo perduota pagal panaudos sutartis neįgaliųjų asociacijoms.

Rezultatai:

- atlikta neįgaliesiems vežti pritaikytų automobilių (61), kompiuterinės įrangos (78 komplektų) inventorizacija; (22 komplektų nepataisomai sugedusios kompiuterinės technikos buvo nurašyta ir utilizuota);

- 2010 m. neįgaliesiems vežti pritaikytais automobiliais buvo teikiamos nuolatinės (1499 neįgaliesiems suteikta 201791 paslauga) ir vienkartinės (12065 neįgaliesiems suteiktos 19284 paslaugos) transporto paslaugos. Savivaldybių indėlis teikiant transporto paslaugas – 1081,863 tūkst. litų. Vidutiniškai vienu automobiliu buvo suteikta nuolatinių paslaugų 25 asmenims, vienkartinių - 198 asmenims.

- 2010 m. kompiuterine įranga naudojosi 1729 neįgalieji.

Neįgaliųjų reikalų departamentas atstovauja valstybei ir valdo valstybei nuosavybės teise priklausančią UAB „Baldžio šilas“ akcijų dalį (70,6 % - 376754 UAB „Baldžio šilas“ akcijų, kurių nominali vertė yra 7535080 Lt), o likusi šios įmonės akcijų dalis (29,4 %) priklauso bankrutavusiai AB „Kuro aparatūra“. UAB „Baldžio šilas“ akcinis kapitalas – 10675040 Lt.

Neįgaliųjų reikalų departamentas atstovavo valstybei, įgyvendindamas valstybės, kaip viešosios įstaigos Valakupių reabilitacijos centro dalininkės turtines ir neturtines teises. Vadovaujantis 2010 m. gruodžio 8 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl valstybės turto investavimo į viešąją įstaigą Valakupių reabilitacijos centrą“ Nr.1745 (Žin., 2010, Nr. 145-7461) steigėjo įnašas - 300100 litų. Vši Valakupių reabilitacijos centrui panaudos pagrindais perduoto turto (materialaus ir nematerialaus) likutinė vertė – 18800923 Lt.

2010 m. iš likviduojamos Telšių apskrities viršinininko administracijos likvidatoriaus Mažeikiuose perimti pastatai ir statiniai M.Pečkauskaitės g.1. Pastatų ir statinių Mažeikiuose bendra įsigijimo savikaina – 568400 Lt, perimto turto sukaupta nusidėvėjimo suma – 52813 Lt, likutinė vertė – 515587 Lt. Turtas perduotas panaudos sutartimi Lietuvos neįgaliųjų draugijai.

Dalyvavimas rengiant teisės aktus, dalyvavimas darbo grupėse ir kita veikla.

Neįgaliųjų reikalų departamentas 2010 m.:

– vadovavo darbo grupei ir parengė Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010-2012 m. programos įgyvendinimo priemonių planą (Žin., 2010, Nr. 58-2854);

– parengė patobulintą Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimo tvarkos aprašą ir Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų finansavimo tvarkos aprašą (Žin., 2010, Nr. 75-3841). Nuo 2011 m. plečiamas pareiškėjų ratas - konkurso būdu bus finansuojami atrinkti neįgaliųjų socialinės integracijos srityje dirbančių organizacijų (asociacijų, labdaros ir paramos fondų, religinių bendruomenių ir bendrijų, viešųjų įstaigų (išskyrus viešųjų įstaigų, kurių savininko teises įgyvendina valstybės arba savivaldybės institucija) socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai;

– parengė Periodinių ir informacinių leidinių neįgaliesiems leidybos ir platinimo finansavimo tvarkos aprašą (Žin., 2010, Nr. 126-6477);

– dalyvavo darbo grupėje neįgaliųjų profesinės reabilitacijos organizavimo klausimams aptarti ir teikė pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministrai dėl profesinės reabilitacijos sistemos tobulinimo;

– Nuo 2010 m. liepos 1 d. panaikinus apskričių viršinininkų administracijas 5 Gestų kalbos vertėjų centrai perduoti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai. Departamentas vykdo Gestų kalbos vertėjų centrų veiklos stebėseną ir gestų kalbos vertėjų paslaugų užtikrinimą. Parengti gestų kalbos vertėjų darbo apmokėjimą reglamentuojantys teisės aktai, gestų kalbos vertėjai priskirti prie socialinių darbų dirbančių darbuotojų grupės.

– įgyvendino Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. A1-128 patvirtinto Profesinės reabilitacijos paslaugų plėtros 2007-2012 m. strategijos įgyvendinimo 2010 m. priemonių planą (Žin., 2010, Nr. 36-1733) ir teikė siūlymus 2011 m.;

– parengė Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007-2011 m. programos įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus, pagal kuriuos pakeisti socialinės apsaugos ir darbo ministro

2007 m. balandžio 19 d. įsakymu patvirtinti Baziniai būsto pritaikymo žmonėms su negalia reikalavimai, Būsto pritaikymo žmonėms su negalia poreikio vertinimo metodika ir Būsto pritaikymo žmonėms su negalia finansavimo tvarkos aprašas (Žin., 2010, Nr. 35-1681);

- organizavo 4 seminarus „Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007-2012 m. programos įgyvendinimas“;

- dalyvavo Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2011-2013 m. programos projekto rengimo darbo grupės veikloje;

- organizavo darbo grupės vieningos Brailio abėcėlės naudojimo tvarkai parengti veiklą, parengė projektą, kuris šiuo metu derinamas;

- inicijavo Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2010-2012 m. programos įgyvendinimo priemonių plano papildymą įtraukiant priemonę „Optimizuoti profesinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems tinklą“ (Žin., 2010, Nr. 134-6867);

- parengė LRV nutarimą „Dėl valstybės turto investavimo į Viešąją įstaigą Valakupių reabilitacijos centrą“ (Žin., 2010, 145-7461);

- bendradarbiavo su valstybės institucijomis, apskričių viršininkų administracijomis (iki 2010 m. liepos 1d.), savivaldybėmis, neįgaliųjų asociacijomis, darbo biržomis, aukštosiomis mokyklomis, piliečiais, konsultavo neįgaliųjų reabilitacijos ir socialinės integracijos klausimais;

- rengė viešas konsultacijas dėl pasiūlymo Europos Tarybos direktyvai, įgyvendinančiai lygias galimybes asmenims nepriklausomai nuo jų tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos. Pasiūlymo dalis apibrėžia aplinkos pritaikymą neįgaliesiems, teisės naudotis skiriamąjį ženklą „Neįgalusis“ ir neįgalių asmenų statymo kortelės išdavimo tvarkos pakeitimo, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymo Nr. A1-120/V-346 "Dėl specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašo, tvarkos aprašo ir pažymų formų patvirtinimo" pakeitimo;

- Neįgaliųjų reikalų departamentas įgyvendina projektą „Neįgaliųjų profesinės reabilitacijos paslaugų metodikų kūrimas ir diegimas, kvalifikacinių reikalavimų profesinės reabilitacijos specialistams nustatymas, pasirengimas ir profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo neįgaliesiems standartų kūrimas, paslaugų kokybės įvertinimo sistemos kūrimas“. 2010 m. parengtos profesinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems teikimo metodikos (asmenims su regos, klausos, sutrikusio intelekto bei psichikos negalia). 2011 m. jos bus išbandomos. Taip pat pradėtas pasirengimas profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo neįgaliesiems standartų rengimui, 2010 m. rengta profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo neįgaliesiems standartizavimo galimybių studija.

Vertinimo kriterijai:

Planuota, kad neįgaliųjų, pasinaudojusių Neįgaliųjų reikalų departamento įgyvendinamomis ir koordinuojamomis reabilitacijos ir socialinės integracijos priemonėmis, skirtomis mažinti jų socialinę atskirtį, dalis visame neįgaliųjų skaičiuje bus 24 proc. Pagal gautus rezultatus, neįgaliųjų, pasinaudojusių Neįgaliųjų reikalų departamento įgyvendinamomis ir koordinuojamomis reabilitacijos ir socialinės integracijos priemonėmis, skirtomis mažinti jų socialinę atskirtį, dalis visame neįgaliųjų skaičiuje yra 25 proc. (planuotas rezultatas įgyvendintas 104,2 proc. Rezultatas skaičiuojamas pagal konkurso būdu atrinktų projektų vykdytojų pasiektus rezultatus ir priklauso nuo įgyvendinant šiuos projektus paslaugas (naudą) gavusių asmenų skaičiaus. Kadangi paslaugas (naudą) gavo didesnis asmenų skaičius, todėl padidėjo naudą gavusių asmenų dalis visame neįgaliųjų skaičiuje).

Planuota, kad socialinės integracijos projektuose naudą gavusių neįgaliųjų skaičius bus 63000. Pagal gautus rezultatus, socialinės integracijos projektuose naudą gavo per 67000 neįgaliųjų (planuotas rezultatas įgyvendintas 106,3 proc. Rezultatas skaičiuojamas pagal konkurso būdu atrinktų projektų vykdytojų pasiektus rezultatus ir priklauso nuo įgyvendinant šiuos projektus paslaugas (naudą) gavusių asmenų skaičiaus. Įgyvendindami finansuotus projektus, projektų vykdytojai suteikė paslaugų didesniai skaičiui neįgaliųjų, todėl pasiektas rezultatas yra didesnis negu planuotas).

Planuota, kad bus įgyvendintos 2 programos ir koordinuotos 3 tarpinstitucinės programos. Pagal gautus rezultatus, buvo įgyvendintos 2 programos ir koordinuotos 3 tarpinstitucinės programos (planuotas rezultatas įgyvendintas 100 proc.).